

Factors Influencing Personnel Participation in Internal Quality Assurance at Chongraksat Wittaya School, under the Office of the Private Education, Pattani Province

Wan-ahmad Waeduereh^{1*} Muhammadsahid Salaming¹ Hibban Jehloh¹ and Narongsak Rorbkorb¹

¹ Curriculum and Instruction, Faculty of Education, Prince of Songkhla University, Thailand

* Corresponding author. E-mail: wanahmad.4work@gmail.com

ABSTRACT

This research aimed to (1) study the level of personnel participation in internal quality assurance according to the PDCA quality cycle at Chongraksat Wittaya School under the Office of Private Education, Pattani Province, and (2) examine factors influencing personnel participation in internal quality assurance at Chongraksat Wittaya School. The target group consisted of 200 administrators and teachers from Chongraksat Wittaya School. The research instrument was an opinion questionnaire. Data analysis employed percentages, means, standard deviations, and multiple regression analysis. The results revealed that 1) Personnel participation in internal quality assurance according to the PDCA quality cycle at Chongraksat Wittaya School was overall at a high level. The planning aspect had the highest mean score at the highest level, followed by the checking and evaluation aspect at the highest level, while the implementation aspect was at a high level, and the improvement aspect based on evaluation results had the lowest mean score at a high level. 2) Factors significantly influencing personnel participation in internal quality assurance at Chongraksat Wittaya School at the .01 significance level, ranked by influence coefficient from highest to lowest, were communication, resource, and management factors. The personnel factor had influence at the .05 significance level. All factors together explained 92.2% of the variance in participation ($R^2 = .922$), while the personnel development factor showed no significant influence. These research findings can be used as guidelines for developing and promoting personnel participation in school internal quality assurance to achieve greater effectiveness.

Keywords: Internal Quality Assurance, Personnel Participation, Influencing Factors, Private School

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของบุคลากรในการประกันคุณภาพภายใน โรงเรียนจงรักสถิตย์วิทยา สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี

วันอะห์หมัด แวดีอะเร^{1*} มูฮำหมัดซาฮิด สะแลมิง¹ อิบบาน เจะเลาะ¹ และ ณรงค์ศักดิ์ รอบคอบ¹

¹ สาขาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ประเทศไทย

* Corresponding author. E-mail: wahmahmad.4work@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของบุคลากรในการประกันคุณภาพภายในตามวงจรคุณภาพ PDCA ของโรงเรียนจงรักสถิตย์วิทยา สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี และ (2) ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของบุคลากรในการประกันคุณภาพภายในโรงเรียนจงรักสถิตย์วิทยา กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ผู้บริหารและครูโรงเรียนจงรักสถิตย์วิทยา จำนวน 200 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามความคิดเห็น วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ ผลการวิจัยพบว่า 1) การมีส่วนร่วมของบุคลากรในการประกันคุณภาพภายในตามวงจรคุณภาพ PDCA ของโรงเรียนจงรักสถิตย์วิทยา ภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านการวางแผนการปฏิบัติงานมีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านการตรวจสอบประเมินผล อยู่ในระดับมากที่สุด ขณะที่ด้านการดำเนินงานตามแผน อยู่ในระดับมาก และด้านการนำผลการประเมินมาปรับปรุงมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด อยู่ในระดับมาก 2) ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของบุคลากรในการประกันคุณภาพภายในโรงเรียน จงรักสถิตย์วิทยาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เรียงตามค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านการสื่อสาร ด้านทรัพยากร และด้านการบริหารจัดการ ส่วนปัจจัยด้านบุคลากรมีอิทธิพลที่ระดับนัยสำคัญ .05 โดยปัจจัยทั้งหมดร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของการมีส่วนร่วมได้ร้อยละ 92.2 ($R^2 = .922$) ขณะที่ปัจจัยด้านการพัฒนาบุคลากรไม่มีอิทธิพล อย่างมีนัยสำคัญ ผลการวิจัยนี้สามารถใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของบุคลากรในการประกันคุณภาพภายในโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

คำสำคัญ: การประกันคุณภาพภายใน, การมีส่วนร่วมของบุคลากร, ปัจจัยที่มีอิทธิพล, โรงเรียนเอกชน

© 2025 JSSP: Journal of Social Science Panyapat

บทนำ

การศึกษาเป็นรากฐานสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ และการพัฒนาประเทศ โดยเฉพาะในยุคที่เทคโนโลยีและสังคมเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ระบบการศึกษาจึงจำเป็นต้องปรับตัวเพื่อตอบสนองต่อความท้าทาย และความต้องการที่หลากหลายมากขึ้น การจัดการศึกษาในปัจจุบันมุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้ได้มาตรฐาน โดยใช้การประกันคุณภาพการศึกษาเป็นกลไกสำคัญในการยกระดับคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ทั้งนี้ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 กำหนดให้สถานศึกษาดำเนินการประกันคุณภาพภายในอย่างต่อเนื่อง เพื่อสร้างความมั่นใจว่าสถานศึกษาสามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2563) หลักการสำคัญที่ได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวางในการพัฒนาคุณภาพองค์กรคือ วงจรคุณภาพ PDCA (Plan-Do-Check-Act) หรือที่รู้จักในชื่อวงจรเดมมิง (Deming Cycle) ซึ่งประกอบด้วย 4 ขั้นตอนหลัก ได้แก่ การวางแผน (Plan) การปฏิบัติตามแผน (Do) การตรวจสอบผลการดำเนินงาน (Check) และการปรับปรุงแก้ไข (Act) เมื่อนำวงจรนี้มาประยุกต์ใช้กับระบบการประกันคุณภาพการศึกษา จะช่วยให้สถานศึกษาสามารถดำเนินการประกันคุณภาพอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง โดยความสำเร็จของวงจรนี้ขึ้นอยู่กับความร่วมมือของบุคลากรทุกระดับตลอดทั้งกระบวนการ ซึ่งสอดคล้องกับยุทธศาสตร์สำคัญของการประกันคุณภาพการศึกษา (ศุภนันทิพัฒน์ อ่อนศรี, 2562; กระทรวงศึกษาธิการ, 2563)

แม้จะมียุทธศาสตร์ที่ชัดเจน แต่จากรายงานการประเมินคุณภาพภายในรอบที่สี่ของสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาพบว่า หลายสถาบันยังประสบปัญหาในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน โดยเฉพาะการขาดการมีส่วนร่วมของบุคลากร

(สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา, 2564) ดังจะเห็นจากงานวิจัยของ ศิริวรรณ จันทับ และคณะ (2566) กล่าวว่า บุคลากรมักมองว่าการประกันคุณภาพเป็นภาระงานเพิ่มเติม และไม่เห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วม ปัญหาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของระบบการประกันคุณภาพการศึกษาโดยรวม ดังนั้น ความสำเร็จของการประกันคุณภาพการศึกษา จึงขึ้นอยู่กับความร่วมมือของบุคลากรในทุกระดับ ตั้งแต่ผู้บริหาร คณาจารย์ และเจ้าหน้าที่ รวมถึงความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา ซึ่งโรงเรียนจรงักสัตย์วิทยา เป็นสถานศึกษาเอกชนที่ดำเนินการประกันคุณภาพภายในอย่างต่อเนื่องตามวงจร PDCA อย่างไรก็ตาม ยังคงพบปัญหาในด้านความรู้ความเข้าใจของบุคลากรบางกลุ่ม การประสานงานที่ไม่ทั่วถึง และระดับการมีส่วนร่วมที่แตกต่างกันระหว่างผู้บริหารและครูผู้สอน ซึ่งปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมเหล่านี้ จำเป็นต้องได้รับการศึกษาอย่างเป็นระบบ เพื่อหาแนวทางพัฒนาและส่งเสริมให้บุคลากรทุกระดับมีส่วนร่วมอย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของบุคลากรในการประกันคุณภาพภายในโรงเรียนจรงักสัตย์วิทยา ทั้งในด้านระดับการมีส่วนร่วมของบุคลากร และปัจจัยที่เกี่ยวข้องหรือสนับสนุนให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพการศึกษา โดยใช้แนวคิดวงจรคุณภาพ PDCA เป็นแนวทางในการศึกษา เพื่อให้ผู้บริหารและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในสถานศึกษานำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางการดำเนินการปรับปรุงพัฒนาการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของบุคลากรในการประกันคุณภาพภายในตามวงจรคุณภาพ PDCA ของโรงเรียนจรงักสัตย์วิทยา สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของบุคลากรในการประกันคุณภาพภายในโรงเรียนจรงักสัตย์วิทยา สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive Research) โดยศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของบุคลากรในการประกันคุณภาพภายใน โรงเรียนจรงักสัตย์วิทยา สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารและครูโรงเรียนจรงักสัตย์วิทยา สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี จำนวน 200 คน สำหรับการกำหนดขนาดกลุ่มเป้าหมาย ผู้วิจัยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปจีสตาร์เพาเวอร์ (G*Power) สำหรับการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ โดยตั้งค่าขนาดอิทธิพลปานกลาง (Effect size = 0.15) ระดับนัยสำคัญ (α = 0.01) อำนาจการทดสอบ (Power = 0.95) และตัวแปรทำนาย 5 ตัว ผลการคำนวณแสดงว่าจำเป็นต้องใช้กลุ่มเป้าหมายจำนวน 189 คน จึงจะเพียงพอสำหรับการวิเคราะห์ทางสถิติอย่างมีประสิทธิภาพ (นิพิฐพนธ์ สนิทเหลือ และคณะ, 2562)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา ระยะเวลาการปฏิบัติงาน และฝ่ายงาน มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของบุคลากรในการประกันคุณภาพภายในโรงเรียน แบ่งเป็น 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านบุคลากร 2) ด้านการบริหารจัดการ 3) ด้านการสื่อสาร 4) ด้านการพัฒนาบุคลากร และ 5) ด้านทรัพยากร รวมจำนวน 25 ข้อ ลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ตามแบบของ ลีเคิร์ท

ตอนที่ 3 แบบสอบถามการมีส่วนร่วมของบุคลากรในการประกันคุณภาพภายในโรงเรียน ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการวางแผนการปฏิบัติงาน (Plan) 2) ด้านการดำเนินงานตามแผน (Do) 3) ด้านการตรวจสอบประเมินผล (Check) และ 4) ด้านการนำผลการประเมินผลมาปรับปรุง (Action) รวมจำนวน 12 ข้อ ลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale)

ผู้วิจัยตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือทั้งหมดโดยนำแบบสอบถาม 40 ข้อ เสนอผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ประกอบด้วย ด้านการวัดและประเมินผล 1 ท่าน ด้านการบริหารการศึกษา 2 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ผลการวิเคราะห์ พบค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.33-1.00 มีข้อที่ผ่านเกณฑ์ (IOC > 0.60) จำนวน 37 ข้อ และไม่ผ่านเกณฑ์ 3 ข้อ ผู้วิจัยตัดข้อที่ไม่ผ่านเกณฑ์ออก จากนั้นวิเคราะห์ความเชื่อมั่นด้วยสูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.81 ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ที่ยอมรับได้ แล้วจัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล

3. สมมติฐานการวิจัย

ปัจจัยด้านบุคลากร ปัจจัยด้านการบริหารจัดการ ปัจจัยด้านการสื่อสาร ปัจจัยด้านการพัฒนาบุคลากร และปัจจัยด้านทรัพยากร ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของบุคลากรในการประกันคุณภาพภายในโรงเรียนจรัลศักดิ์วิทยา สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

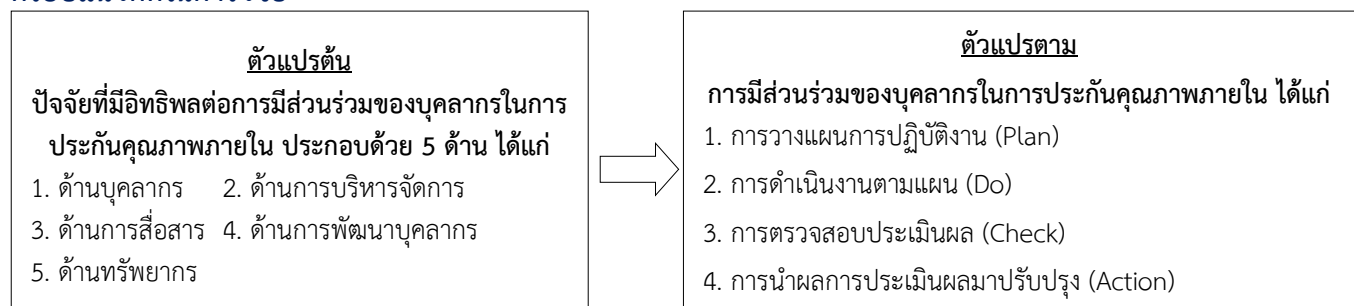
ในการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้จัดทำหนังสือขออนุญาตเก็บข้อมูลกับกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ผู้บริหาร และครูของโรงเรียนจรัลศักดิ์วิทยา จำนวน 200 คน จากนั้นดำเนินการจัดส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูล แบบสอบถามการวิจัยในรูปแบบออนไลน์ ผ่านโปรแกรม Google Form โดยมีการกำหนดช่วงเวลาในการตอบกลับอย่างชัดเจน พร้อมทั้งดำเนินการติดตามการตอบกลับอย่างสม่ำเสมอ หลังจากได้รับการตอบกลับ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยต่อไป

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 วิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมของบุคลากรในการประกันคุณภาพภายในโรงเรียนจรัลศักดิ์วิทยา โดยใช้เกณฑ์การแปลผล: แบ่งออกเป็น 5 ระดับ ตามเกณฑ์ของ ศิริชัย กาญจนวาสี (2564) ได้แก่ มีส่วนร่วมมากที่สุด (4.50–5.00) มีส่วนร่วมมาก (3.50–4.49) มีส่วนร่วมปานกลาง (2.50–3.49) มีส่วนร่วมน้อย (1.50–2.49) มีส่วนร่วมน้อยที่สุด (1.00–1.49)

5.2 วิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของบุคลากรในการประกันคุณภาพภายในโรงเรียนจรัลศักดิ์วิทยา โดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) เนื่องจากต้องวิเคราะห์อิทธิพลของตัวแปรอิสระหลายตัว (ปัจจัยทั้ง 5 ด้าน) ที่มีต่อตัวแปรตามหนึ่งตัว (การมีส่วนร่วมของบุคลากร) และใช้วิธีการนำตัวแปรเข้าวิเคราะห์ทั้งหมด (Enter Regression) โดยนำตัวแปรอิสระทั้ง 5 ปัจจัยเข้าสู่สมการการถดถอยพร้อมกันครั้งเดียว เนื่องจากปัจจัยทั้ง 5 ด้านมาจากการทบทวนวรรณกรรมและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง และสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ว่าปัจจัยทั้ง 5 ด้านส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของบุคลากรในการประกันคุณภาพภายใน

กรอบแนวคิดในการวิจัย



ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัย พบว่า

1. ผลการศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของบุคลากรในการประกันคุณภาพภายในโรงเรียนจรัลศักดิ์วิทย

ตารางที่ 1 ระดับการมีส่วนร่วมของบุคลากรในการประกันคุณภาพภายในโรงเรียนจรัลศักดิ์วิทย

ระดับการมีส่วนร่วมของบุคลากรในการประกันคุณภาพภายในโรงเรียนจรัลศักดิ์วิทย	ระดับคุณภาพ		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. การวางแผนการปฏิบัติงาน (Plan)	4.57	1.03	มากที่สุด
2. การดำเนินงานตามแผน (Do)	4.19	0.95	มาก
3. การตรวจสอบประเมินผล (Check)	4.51	1.1	มากที่สุด
4. การนำผลการประเมินผลมาปรับปรุง (Action)	4.09	1.33	มาก
รวม	4.34	1.10	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของบุคลากรในการประกันคุณภาพภายในโรงเรียนจรัลศักดิ์วิทย ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.34$, S.D. = 1.10) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงลำดับจากมากไปน้อย พบว่า การวางแผนการปฏิบัติงาน (Plan) มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.57$, S.D. = 1.03) อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ การตรวจสอบประเมินผล (Check) ($\bar{X} = 4.51$, S.D. = 1.10) อยู่ในระดับมากที่สุด การดำเนินงานตามแผน (Do) ($\bar{X} = 4.19$, S.D. = 0.95) อยู่ในระดับมาก และการนำผลการประเมินผลมาปรับปรุง (Action) มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 4.09$, S.D. = 1.33) อยู่ในระดับมาก ด้านการนำผลการประเมินผลมาปรับปรุง (Action) มีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานสูงที่สุด (S.D. = 1.33) แสดงว่า ความคิดเห็นของบุคลากรในด้านนี้มีความแตกต่างกันมากกว่าด้านอื่น ๆ ในขณะที่ด้านการดำเนินงานตามแผน (Do) มีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานต่ำที่สุด (S.D. = 0.95) แสดงว่าความคิดเห็นของบุคลากรในด้านนี้มีความสอดคล้องกันมากกว่าด้านอื่น ๆ

2. ผลของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของบุคลากรในการประกันคุณภาพภายในโรงเรียนจรัลศักดิ์วิทย

ปัจจัยที่นำมาศึกษา ได้แก่ ปัจจัยด้านบุคลากร (X_1) ปัจจัยด้านการบริหารจัดการ (X_2) ปัจจัยด้านการสื่อสาร (X_3) ปัจจัยด้านการพัฒนาบุคลากร (X_4) และปัจจัยด้านทรัพยากร (X_5) มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของบุคลากรในการประกันคุณภาพภายในโรงเรียนจรัลศักดิ์วิทยอย่างน้อยสำคัญทางสถิติอย่างน้อย 1 ปัจจัย ตามตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ ANOVA ของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของบุคลากรในการประกันคุณภาพภายใน

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
Regression	49.94	5	9.99		
Residual	178.20	183	0.974	10.26**	.000
Total	228.14	188			

หมายเหตุ: ** $P < .01$

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของบุคลากรในการประกันคุณภาพภายในโรงเรียนจรัลศักดิ์วิทย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีทั้งหมด 3 ปัจจัย และที่ระดับ .05 มี 1 ปัจจัย เรียงลำดับตามค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพล (Beta) จากมากไปน้อย ได้แก่ ปัจจัยด้านการสื่อสาร ปัจจัยด้านทรัพยากร ปัจจัยด้านการบริหารจัดการ ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และปัจจัยด้านบุคลากร ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนปัจจัยที่ไม่มีอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญ ได้แก่ ปัจจัยด้านการพัฒนาบุคลากรโดยตัวแปรอิสระทั้งหมดสามารถรวมกันอธิบายความแปรปรวนของการมีส่วนร่วมของบุคลากรใน

การประกันคุณภาพภายในได้ร้อยละ 92.20 ($R^2 = .922$) เมื่อปรับแก้แล้วได้ร้อยละ 91.8 (Adjusted $R^2 = .918$) ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการประมาณค่าเท่ากับ .286 (Std. Error of the Estimate = .286) ซึ่งมีความสัมพันธ์กันในระดับสูงมาก ($R = .960$) สอดคล้องกับข้อตกลงเบื้องต้นของการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณสมการพยากรณ์ที่ได้คือ $\hat{Y} = 2.100 + 0.115(X_1) + 0.149(X_2) + 0.243(X_3) + 0.172(X_5)$ แสดงให้เห็นว่าการสื่อสารเป็นปัจจัยสำคัญที่สุดในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของบุคลากรในการประกันคุณภาพภายในโรงเรียน ตามตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของบุคลากรในการประกันคุณภาพภายใน

ตัวแปร	ค่าขนาดอิทธิพล			t	p-value
	B	SE	Beta		
ค่าคงที่	2.100	.384		5.469	.000
ด้านบุคลากร (X_1)	0.115	0.057	0.133	2.021*	.045
ด้านการบริหารจัดการ (X_2)	0.149	0.051	0.196	2.926**	.004
ด้านการสื่อสาร (X_3)	0.243	0.052	0.307	4.635**	.000
ด้านการพัฒนาบุคลากร (X_4)	0.058	0.049	0.079	1.180	.240
ด้านทรัพยากร (X_5)	0.172	0.051	0.223	3.365**	.001

$R = .960$, Adjusted $R^2 = .918$, $R^2 = .922$, SEb = .286

หมายเหตุ: ** $P < .01$, * $P < .05$

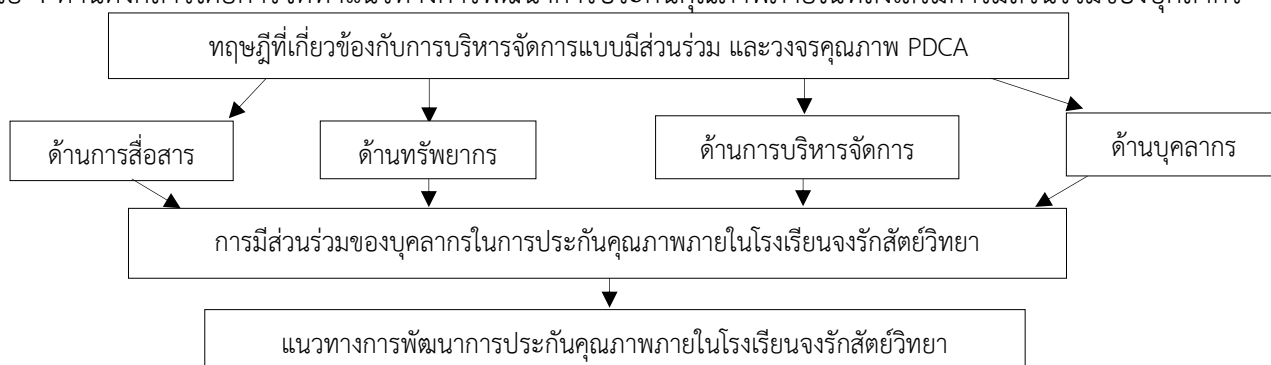
อภิปรายผล

ระดับการมีส่วนร่วมของบุคลากรในการประกันคุณภาพภายในโรงเรียนจรัลศักดิ์วิทยา ผลการวิจัยพบว่าระดับการมีส่วนร่วมของบุคลากรในการประกันคุณภาพภายในโรงเรียนจรัลศักดิ์วิทยาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสะท้อนถึงการประยุกต์ใช้หลักการของการบริหารคุณภาพทั่วทั้งองค์กร (Total Quality Management) ของ Deming (1986) ที่เน้นการมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกระดับในกระบวนการปรับปรุงคุณภาพอย่างต่อเนื่องผ่านวงจร Plan-Do-Check-Act การที่ด้านการวางแผน (Plan) และด้านการตรวจสอบประเมินผล (Check) มีค่าเฉลี่ยสูงสุดสอดคล้องกับทฤษฎีการมีส่วนร่วมของ Arnstein (1969) ในระดับ “Partnership” ซึ่งบุคลากรมีบทบาทในการร่วมกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายคุณภาพของสถานศึกษา รวมทั้งสะท้อนถึงการประยุกต์ใช้หลักการที่ 8 ของ Deming คือ “การขับเคลื่อนด้วยข้อเท็จจริง” ที่เน้นการใช้ข้อมูลและการประเมินผลเป็นฐานในการตัดสินใจ สอดคล้องกับ สุรัชย์ จันทน์นุ่น และคณะ (2563) ที่พบว่า ด้านการวางแผนของสถานศึกษาอาชีวศึกษาในจังหวัดสงขลามีค่าเฉลี่ยสูงถึง 4.63 และสอดคล้องกับ นันทิพัฒน์ อ่อนศรี (2562) ที่กล่าวว่า การนำวงจร PDCA มาประยุกต์ใช้ช่วยให้สถานศึกษาดำเนินการประกันคุณภาพอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ผลการวิจัยที่พบว่าด้านการดำเนินงานตามแผน (Do) มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าด้านการวางแผนและการตรวจสอบประเมินผลเป็นประเด็นที่น่าสนใจ เนื่องจากตามทฤษฎี PDCA Cycle การดำเนินงานตามแผนควรมีความต่อเนื่องจากการวางแผน อย่างไรก็ตาม การดำเนินงานตามแผนมักเผชิญกับอุปสรรคด้านทรัพยากรและเวลา ทำให้การมีส่วนร่วมในขั้นตอนนี้มีความท้าทายมากกว่าขั้นตอนอื่น ส่วนด้านการนำผลการประเมินมาปรับปรุง (Action) ที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดและมีค่าการกระจายตัวสูง สะท้อนถึงความแตกต่างของการมีส่วนร่วมในหมู่บุคลากร ยังสอดคล้องกับ ศิริวรรณ จันทน์ และคณะ (2566) ที่พบว่าบุคลากรมักมองการประกันคุณภาพเป็นภาระเพิ่มเติม โดยเฉพาะในขั้นตอนการปรับปรุงที่ต้องใช้เวลาและความทุ่มเท ดังนั้นผลการวิจัยสะท้อนให้เห็นว่าการมีส่วนร่วมของบุคลากรในโรงเรียนจรัลศักดิ์วิทยาอยู่ในระดับ “Consultation” ถึง “Partnership” ตามบันไดการมีส่วนร่วมของ Arnstein (1969) โดยบุคลากรมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและวางแผน แต่การที่ขั้นตอน Action มีค่าต่ำสุดแสดงให้เห็นว่าการมีส่วนร่วมยังไม่ถึงระดับ “Citizen Control” ที่บุคลากรมีอำนาจในการควบคุมและปรับปรุงกระบวนการอย่างเต็มที่ จึงเป็นประเด็นสำคัญที่โรงเรียนควรให้ความสนใจในการพัฒนาต่อไป

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของบุคลากรในการประกันคุณภาพภายในโรงเรียนจรัลศักดิ์วิทยา พบว่า ปัจจัยด้านการสื่อสารมีอิทธิพลสูงสุด ($\beta = 0.307, p < .01$) เนื่องจากการสื่อสารเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างความเข้าใจที่ตรงกัน กระตุ้นการมีส่วนร่วม และประสานการทำงานร่วมกันของบุคลากรทุกระดับ ตั้งแต่การสื่อสารนโยบายไปจนถึงบทบาทหน้าที่ของแต่ละคน สอดคล้องกับ สุรัชย์ จันทน์นุ่น และ (2563) ที่พบว่า ปัจจัยการสื่อสารมีค่าสัมประสิทธิ์เบต้าสูงถึง .338 แสดงให้เห็นว่าการสื่อสารเป็นปัจจัยสำคัญในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทั้งในสถานศึกษาเอกชนและสถานศึกษาของรัฐ รองลงมาคือปัจจัยด้านทรัพยากร ซึ่งแสดงว่าการมีทรัพยากรเพียงพอทั้งด้านบุคลากร งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ และเวลา ช่วยให้การดำเนินงานราบรื่น ไม่ติดขัด บุคลากรรู้สึกมีเครื่องมือพร้อมสำหรับการทำงาน สอดคล้องกับ ศิริวรรณ จันทับ และคณะ (2566) พบว่า ทักษะคิดและแรงจูงใจมีผลต่อการมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพ โดยบุคลากรบางส่วนมองว่าการประกันคุณภาพเป็นภาระงานเพิ่มเติม ขณะที่ปัจจัยด้านการพัฒนาบุคลากรไม่แสดงอิทธิพลที่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งสะท้อนว่าการพัฒนาบุคลากรในปัจจุบันยังไม่เชื่อมโยงกับการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง อาจเน้นที่ปริมาณและภารกิจมากกว่าการสร้างความรู้และแรงจูงใจภายใน ส่งผลให้พฤติกรรมการมีส่วนร่วมไม่ชัดเจน ดังนั้นควรปรับแนวทางการพัฒนาให้เน้นคุณภาพ ความต่อเนื่อง และสอดคล้องกับบริบทการทำงานจริง เพื่อให้เกิดผลลัพธ์ที่มีนัยสำคัญต่อการประกันคุณภาพในระยะยาว การส่งเสริมการมีส่วนร่วมควรให้ความสำคัญกับการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ การจัดสรรทรัพยากรอย่างเหมาะสม และการกระจายอำนาจในการตัดสินใจ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและความยั่งยืนในการประกันคุณภาพการศึกษา

องค์ความรู้ใหม่

การวิจัยครั้งนี้พบว่า ปัจจัยด้านบุคลากร ปัจจัยด้านการบริหารจัดการ ด้านการสื่อสาร ด้านทรัพยากร มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของบุคลากรในการประกันคุณภาพภายในโรงเรียนจรัลศักดิ์วิทยา องค์ความรู้ใหม่ที่เกิดขึ้นคือ การบูรณาการปัจจัย 4 ด้านดังกล่าวโดยการจัดทำแนวทางการพัฒนาการประกันคุณภาพภายในที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของบุคลากร



ภาพที่ 2 องค์ความรู้ใหม่

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยพบว่า ระดับการมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพภายใน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านการวางแผนการปฏิบัติงาน (Plan) มีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ การตรวจสอบประเมินผล (Check) ซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุดเช่นกัน ขณะที่การนำผลการประเมินมาปรับปรุง (Action) มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด อยู่ในระดับมาก ส่วนปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เรียงลำดับตามค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพล Beta จากมากไปหาน้อย ได้แก่ ปัจจัยด้านการสื่อสาร ($\beta = 0.307, p < .01$) ด้านทรัพยากร ($\beta = 0.223, p < .01$) ด้านการบริหารจัดการ ($\beta = 0.196, p < .01$) และด้านบุคลากร ($\beta = 0.133, p < .05$) โดยตัวแปรอิสระทั้งหมดรวมกันอธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 92.20 ($R^2 = .922$) สมการพยากรณ์คือ $\hat{Y} = 2.100 + 0.115(X1) + 0.149(X2) + 0.243(X3) + 0.172(X5)$ ในทางกลับกัน ปัจจัยด้านการพัฒนาบุคลากร ไม่มีอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งอาจขัดกับสมมติฐานทั่วไปและงานวิจัยที่ผ่านมา สะท้อนถึงการพัฒนาบุคลากรในบริบทของโรงเรียนเอกชนที่อาจยังเน้นเชิงปริมาณหรือภารกิจมากกว่าการส่งเสริมให้เกิดความเข้าใจในระบบการประกันคุณภาพภายในอย่างแท้จริง บุคลากรอาจเข้าร่วมอบรมโดยขาดการต่อยอดสู่การปฏิบัติ หรือไม่มีแรงจูงใจ

ภายในที่จะมีส่วนร่วมอย่างลึกซึ้ง จึงควรปรับแนวทางการพัฒนาให้เน้นคุณภาพ ความต่อเนื่อง และเชื่อมโยงกับบริบทการทำงานจริง เพื่อให้การพัฒนามีผลลัพธ์ที่ชัดเจนต่อระบบการประกันคุณภาพภายในอย่างมั่นคงและยั่งยืน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัยพบว่า ด้านที่บุคลากรมีส่วนร่วมน้อยที่สุดคือด้านการนำผลประเมินมาปรับปรุง (Action) แม้อยู่ในระดับมาก แต่มีความแปรปรวนสูง จึงควรส่งเสริมให้เกิดการนำผลการประเมินไปใช้ปรับปรุงงานอย่างต่อเนื่อง โดยกำหนดผู้รับผิดชอบที่ชัดเจนและติดตามผลเป็นระบบ นอกจากนี้ควรสื่อสารแนวทางการประกันคุณภาพให้บุคลากรเข้าใจง่ายและทั่วถึง ควบคู่กับการจัดสรรทรัพยากรและบริหารงานให้เอื้อต่อการมีส่วนร่วม โดยเน้นสร้างทัศนคติเชิงบวกและแรงจูงใจที่เหมาะสม เพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมอย่างครอบคลุมและยั่งยืนในทุกขั้นตอนของกระบวนการ PDCA

2. ข้อเสนอแนะด้านการวิจัยครั้งต่อไป

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาเฉพาะปัจจัยบางด้านที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพภายในโรงเรียนเอกชนแห่งหนึ่งในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ดังนั้น เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครอบคลุมมากยิ่งขึ้น ควรมีการศึกษาปัจจัยอื่นเพิ่มเติม เช่น ภาวะผู้นำของผู้บริหารและวัฒนธรรมองค์กร ซึ่งอาจมีบทบาทสำคัญต่อการสร้างบรรยากาศการมีส่วนร่วมของบุคลากรอย่างยั่งยืน นอกจากนี้ ควรขยายขอบเขตการวิจัยไปยังโรงเรียนเอกชนและโรงเรียนของรัฐในพื้นที่อื่น เพื่อเปรียบเทียบผลลัพธ์และสร้างองค์ความรู้ที่สามารถนำไปใช้ในระดับนโยบายหรือระดับประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2563). *แนวทางการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาตามกฎหมายกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ.2561*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกระทรวง ศึกษาธิการ.
- นิพิฐพนธ์ สนิทเหลือ, วชิรพร สาทร์เพ็ชร และ ญาดา นภาพารักษ์. (2562). การคำนวณขนาดตัวอย่างด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป G*POWER. *วารสารวิชาการสถาบันเทคโนโลยีแห่งสุวรรณภูมิ*, 5(1), 496-507.
- ศิริชัย กาญจนวาสี. (2564). *ทฤษฎีการประเมิน*. (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศิริวรรณ จันทับ, ทินกร ช่อมพงษ์ และ เยาวเรศ รักดีจิตร. (2566). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์. *วารสารครุศาสตร์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์*, 6(2), 194-207.
- สุนันท์พัฒน์ อ่อนศรี. (2562). *การบริหารคุณภาพกับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเขตกรุงเทพมหานคร*. (ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร).
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา. (2564). *รายงานประจำปี 2564*. กรุงเทพฯ: สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2563). *เอกสารประกอบการประชุมโครงการประชุมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง การจัดทำประมวลสาระกฎหมายทั้งระบบที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการศึกษา เพื่อการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา*. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- สุรัช จันทน์นุ่น, ชาวนี แก้วมโน และ กิตติพร เนาว์สุวรรณ. (2563). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของบุคลากรในการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษารัฐบาล สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดสงขลา. ใน *การประชุมมหาดไทยวิชาการระดับชาติและนานาชาติครั้งที่ 11* (น. 1296-1305). สงขลา: มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- Arnstein, S. R. (1969). A ladder of citizen participation. *Journal of the American Institute of Planners*, 35(4), 216-224.
- Deming, W. E. (1986). *Out of the crisis*. Cambridge, MA: Massachusetts Institute of Technology, Center for Advanced Engineering Study.